ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан біологічного факультету
_____ Л.О. Омельянчик
«28» серпня 2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

підготовки _____бакалавра_____

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма_Екологія_____

спеціальності _____Е2 Екологія_____

галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика

ВИКЛАДАЧ: Домбровський Костянтин Олегович, к.б.н., доцент, доцент кафедри загальної та прикладної екології і зоології _____

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри загальної та прикладної
екології і зоології

Протокол № 1 від "28" серпня 2026 р.
Завідувач кафедри загальної та прикладної
екології і зоології
_____ О.Ф. Рильський

Погоджено
Гарант освітньо-професійної
програми

_____ К.О. Домбровський

2026 рік

Сканировано с CamScanner

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Зв`язок з викладачем:
E-mail: *dombrov1717@ukr.net*
Сезн ЗНУ повідомлення: *https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609*
Телефон: *097398 13 05*
Інші засоби зв'язку: *Moodle* (*форум курсу, приватні повідомлення Viber, Telegram*)
Кафедра: *загальної та прикладної екології і зоології, (III корпус), ауд. 213а*

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань і практичних умінь їх застосування для вирішення конкретних завдань, для самостійного розв'язання науково-дослідних проблем, що постають перед екологом як фахівцем в різних галузях народного господарства. Метою дисципліни є засвоєння студентами початкових знань з основного понятійно-термінологічного апарату та фундаментальних основ сучасної екології, особливостей навчання за фахом «екологія», матеріалу щодо найважливіших напрямків роботи екологічних служб, які знайдуть своє застосування в практичній роботі фахівця-еколога.

Дисципліна сприятиме формуванню у студентів системи світоглядних знань щодо основних тенденцій розвитку екологічних особливостей природокористування в умовах урбоекосистеми; розкриття глобальних екологічних проблем людства та шляхів їх вирішення з науково-обґрунтованих позицій; формування почуття відповідальності за перетворення довкілля; виховання потреби необхідності дотримання природоохоронного законодавства та правил екологічної етики.

Виконання групових практичних завдань спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей.

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких шкільних курсах (**пререквізитів**): «Природничі науки», «Довкілля», «Біологія», «Біологія і екологія», «Географія», «Інформатика».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (**постреквізитів**): «Загальна екологія та неоекологія», «Ландшафтна екологія», «Біоіндикація», «Регіональні екологічні проблеми», «Заповідна справа», «Моніторинг довкілля», «Сучасні методи екологічних досліджень», «Урбоекологія».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	1 -й	-
Кількість кредитів ECTS	**4**	
Кількість годин	120	

Лекційні заняття	16 год.	-
Практичні заняття	32 год.	-
Самостійна робота	72 год.	-
Консультації	https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/biology/study	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або в процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний). Лекції, бесіди, спостереження, пояснення. Дослідницький. Лекції, есе, доповіді, практичні роботи, індивідуальна дослідницька робота. Репродуктивний. Проблемний. Метод моделювання. Лекції, спостереження, практична робота, індивідуальна дослідницька робота. Проблемний. Пошуковий. Лекції, спостереження, практична робота, індивідуальна дослідницька робота.	*Поточний контроль:* Практичні роботи, Усне опитування і обговорення наукової і професійної літератури за тематикою заняття у галузі екології, письмова контрольна робота, проходження тестів в системі Moodle. *Підсумкові контрольні заходи:* Відповідь на заліку, захист індивідуального завдання.
К01. Володіти знаннями та розумінням предметної області та професійної діяльності.		
К09. Здатність працювати в команді.		
К12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.		
К13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.		
К14. Володіти знаннями та розумінням теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.		
К15. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.		
ПР01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями		

та/або екологічними проектами.		
ПР02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.		
ПР03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.		
ПР08. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.		
ПР10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.		
ПР20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.		
ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сучасна екологія як наука та світогляд.

Загальні поняття про дисципліну «Вступ до спеціальності». Зв'язок навчальної дисципліни із фундаментальними і спеціальними дисциплінами. Роль дисципліни у формуванні бакалавра-еколога, у набуванні ним необхідних професійних знань, умінь та компетенцій. Основні напрями наукових досліджень у сучасній екології. Рекомендації щодо навчально-методичної літератури. Мета, завдання, об'єкт, предмет і структура навчальної дисципліни. Форми організації навчального процесу. Види навчальних занять у вищих навчальних закладах. Кадрове та науково-методичне забезпечення підготовки фахівця- еколога у вищих навчальних закладах. Комплекс наук екологічного спрямування, окремі віхи їх розвитку. Вчення про екологію як науку: зміст, розділи, тематика екології, її зв'язок з іншими дисциплінами.

Змістовий модуль 2. Історія розвитку відносин між людиною та природою.

Роль екологічних знань. Основні екологічні вчення. Розділи екології: аутекологія, демекологія, синекологія. Найважливіші терміни та поняття екології. Вчення про неоекологію як екологію сучасних екосистем. Завдання екології та проблеми, які вона досліджує: механізми адаптації до середовища, регуляція чисельності популяції, управління продукційними процесами, стійкість природних

та антропогенних ценозів. Найважливіші сучасні екологічні проблеми та можливі шляхи їх вирішення.

Змістовий модуль 3. Процеси наукового екологічного дослідження.

Види і форми наукових досліджень. вибір теми, інформаційний пошук, науковий пошук (теоретична модель або гіпотеза, експериментальна перевірка, опрацювання і оцінювання результатів, формування висновків), оприлюднення результатів (наукова доповідь, наукова публікація (стаття, монографія), оформлення прав авторства, впровадження і практична перевірка. Основи методології науково-дослідної роботи. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Методи наукових досліджень: загальні (спостереження, вимірювання, облік, порівняння, експеримент); спеціальні (дистанційного зондування, геоінформаційні системи, моделювання та прогнозування). Евристичні методи. Законодавче і нормативне забезпечення наукових досліджень в екології. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Елементи наукових досліджень. Фондові матеріали. Організація системних екологічних досліджень в Україні. Інтегральні засоби досліджень агросфери: агроекологічний моніторинг та агроекологічний менеджмент.

Змістовий модуль 4. Система підготовки фахівця-еколога в Україні.

Уявлення про екологічну освіту. Основні етапи розвитку вищої екологічної освіти. Основні положення Концепції екологічної освіти України: принцип неперервності екологічної освіти, мета та завдання екологічної освіти. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти. Схема екологічної освіти в Україні за рівнями навчання. Мета вищої екологічної освіти – формування в майбутніх фахівцях екологічної культури. Загальні уявлення про екологічну культуру. Відмінності екологічної культури від екологічного виховання. Шляхи формування та пріоритети екологічної особистості. Система вищої освіти в Україні. Багатоступенева система підготовки фахівців. Освітньо-кваліфікаційні рівні. Молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр та їх освітньо-кваліфікаційні характеристики. Практика підготовки еколога. Підготовка фахівців за кордоном. Обов’язковий мінімум знань та вмінь для ефективного досягнення мети вивчення дисципліни. Основні види й завдання професійної діяльності фахівців з екології та охорони навколишнього середовища.

Змістовий модуль 5. Умови працевлаштування випускників.

Можливі місця їх працевлаштування згідно з кваліфікацією (Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010). Характеристика сфери і об’єктів діяльності випускників з базовою вищою освітою за професійним спрямуванням «бакалавр екології». Кваліфікаційні характеристики фахівців-екологів. Форми атестації здобувачів вищої освіти. Наукова складова навчального процесу. Студент і науково-дослідницька діяльність.

Змістовий модуль 6. Організація творчої діяльності фахівця-еколога.

Предмет та сутність науки. Наукова новизна й гіпотеза, явище та закономірність. Визначення проблеми. Вимоги до тематики наукових досліджень. Вибір теми та реалізація наукового дослідження. Формування вченого як особистості. Інтелект індивіда. Інтелект колективу, наукові школи. Творчість у науці. Організація творчої діяльності (творчий підхід, мислення, абстрагування, синтез і аналіз, індукція і дедукція), психологія наукової творчості. Курсова, дипломна, магістерська роботи як кваліфікаційне дослідження. Головні вимоги до написання кваліфікаційної та дипломної роботи. Вибір теми бакалаврської роботи, її актуальність і мотивація. Визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження, формування наукової гіпотези. Укладання літературного огляду на основі критичного вивчення різноманітних джерел інформації та його узагальнення. Навчальна та наукова література зі спеціальності (бібліотечні каталоги, наукові, фондові матеріали та періодика, мережа Internet тощо). Практика проведення науково-дослідної роботи студентів кафедрами факультету, зокрема випускними. Головні наукові напрями досліджень кафедр, їх кадрове забезпечення, наукові школи, здобутки студентів-дипломників кафедр (участь в олімпіадах, конференціях тощо). Організація та оцінювання науково-дослідної роботи студентів в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	Вступ до фахової екологічної і природоохоронної діяльності.	2	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 1	Взаємовідносини людини і Біосфери.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Лекція 2	Екологія і природокористування їх місце серед інших дисциплін.	2	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 2	Маніфест еколога за Реймерсом.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Лекція 3	Системний підхід у екологічних дослідженнях.	2	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 3	Основні закони екології. Закони В. Вернадського.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Лекція 4	Екологічна освіта в Україні. Основи багатоступеневої підготовки фахівця у вищих навчальних закладах.	2	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 4	Основні шкідливі речовини та хімічні реакції біосфери.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Лекція 5-6	Програмні і кваліфікаційні вимоги до бакалавра.	4	–	*2 рази на 4 тижні*

Практичне заняття 5	Екологічна ситуація в Україні.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Лекція 7	Працевлаштування фахівців-екологів.	2	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 6	Екологічний стан Запорізького краю та шляхи вирішення екологічних проблем регіону.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Лекція 8	Наукова складова навчального процесу.	2	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 7	Філософські аспекти екологічної свідомості, науки і освіти, виховання і культури.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 8	Курсова, дипломна, магістерська роботи як кваліфікаційне дослідження.	4	–	*1 раз на 2 тижні*
Самостійна робота	Екологічна обґрунтованість природокористування, закони невиснажливого природокористування. Питання для розгляду: 1. Основні екологічні закони. 2. Охорона навколишнього середовища (людини). 3. Охорона природного середовища, що оточує людину. 4. Охорона середовища (життя). 5. Охорона Природи. 6. Енвайронментологія. 7. Енвайронменталістика. 8. Природокористування. 9. Раціональне природокористування. 10. Природа, середовище, навколишнє середовище. 11. Стратегічна мета дій з охорони довкілля. 12. Основні визначення та поняття. 13. Організаційна структура науки. 14. Основні положення науки, що визначають науково-технічний прогрес.	72	–	*1 раз на 2 тижні*

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Контрольна робота №1	Опитування, виконання практичних робіт 1-2. Написання письмової роботи за змістовим модулем 1, або тестування у	Вимоги до виконання та оформлення: розміщені в системі Moodle ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	**15**

	СЕЗН ЗНУ			
Контрольна робота №2	Опитування, виконання практичних робіт 3-4. Написання письмової роботи за змістовим модулем 2, або тестування у СЕЗН ЗНУ	Вимоги до виконання та оформлення: розміщені в системі Moodle ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	**15**
Контрольна робота №3	Опитування, виконання практичних робіт 5-6. Написання письмової роботи за змістовим модулем 3, або тестування у СЕЗН ЗНУ	Вимоги до виконання та оформлення: розміщені в системі Moodle ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	**15**
Контрольна робота №4	Опитування, виконання практичної роботи 7-8. Написання письмової роботи за змістовим модулем 4, або тестування у СЕЗН ЗНУ	Вимоги до виконання та оформлення: розміщені в системі Moodle ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	**15**
Усього поточний контроль	**12**			**60**
Підсумковий контроль				
Залік	Тестування в СЕЗН ЗНУ	Підготовка до заліку здійснюється за навчальним матеріалом усього курсу. Питання для підготовки: розміщені в системі Moodle ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609	Виконання тестових завдань відбувається на сторінці дисципліни в СЕЗН ЗНУ. Із банку тестових завдань СЕЗН ЗНУ для кожного здобувача освіти випадковим чином обирається 20 тестових завдань. За кожну вірну відповідь на тестове завдання здобувач вищої освіти отримує 1 бал	**20**
	Індивідуальне дослідницьке завдання	Індивідуальні дослідницькі завдання повинні містити аналіз сучасного стану обраного питання. Виконуються у вигляді доповіді та презентації. Обсяг доповіді ІДЗ повинен бути розрахований на 7-10 хв. Доповідь повинна складатися зі вступу, в якому висвітлена актуальність, мета дослідження, завдання,	**19-20 балів** – здобувачі вищої освіти самостійно виконали понад 90% завдань, під час виконання роботи виявили усебічні, систематичні та глибокі знання програмного матеріалу з дисципліни, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; творчі здібності у розумінні та використанні програмного матеріалу для виконання поставлених мети та завдань; чітко, логічно, послідовно викладати матеріал; робити обґрунтовані висновки. Під час	**20**

		об'єкт та предмет (1-2 хв.) повне висвітлення питань, висновки та додається список використаних джерел. Презентація ІДЗ повинна містити графіки, таблиці та рисунки та складатися з 15-20 слайдів. ІДЗ повинно бути виконано протягом семестру, та представлено до захисту до початку залікового тижня. Питання для виконання ІДЗ обираються відповідно до номера прізвища студента у журналі академічної групи. Орієнтовні питання для виконання завдання викладено на сторінці СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle. Зміст, вимоги до оформлення розміщені в системі Moodle ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609	захисту індивідуального завдання надавали вичерпні, аргументовані та цілісні відповіді на всі запитання. Робота оформлена акуратно, відповідно до поставлених вимог. **17-18 балів** – здобувачі вищої освіти виконали не менше 90% завдань, завдання роботи виконані достатньо грамотно, але є декілька (1-3) несуттєвих помилок. Під час виконання роботи здобувачі освіти виявили знання і розуміння програмного матеріалу з дисципліни в повному обсязі, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; творчій підхід до виконання поставлених мети та завдань; логічно, послідовно викладати матеріал; робити обґрунтовані висновки. Під час захисту індивідуального завдання загалом надавали аргументовані, без суттєвих помилок, відповіді на всі запитання. У цілому робота оформлена акуратно, але наявні незначні неточності в її оформленні та презентації. **15-16 балів** – здобувачі вищої освіти виконали не менше 80% завдань, завдання роботи виконані достатньо грамотно, але є декілька (до 5) несуттєвих помилок. Під час виконання роботи здобувачі освіти виявили знання і розуміння програмного матеріалу з дисципліни з основних розділів, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; логічно, послідовно викладати матеріал; робити висновки. Під час захисту індивідуального завдання відповідали достатньо грамотно, але припускались однієї-двох непринципових помилок. Робота оформлена акуратно, але наявні незначні неточності в її оформленні. **13-14 балів** – здобувачі вищої освіти виконали завдання не в повному обсязі, але не менше 70%. Під час виконання роботи виявили знання й розуміння основних положень дисципліни; завдання виконали неповно, непослідовно; наявні неточності та помилки у змісті та оформленні роботи. Здобувачі освіти виявляють знання й розуміння основних положень матеріалу, але надають неповні, непослідовні відповіді. Під час захисту індивідуального завдання демонстрували недостатньо глибокі	

			знання з досліджуваної теми, припускаючись не відповідностей у визначенні понять, неповно або недостатньо аргументовано відповідали на запитання. **10-12 балів** – здобувачі вищої освіти виконали завдання не в повному обсязі, але не менше ніж на 60%; у роботі присутні принципові помилки в оформленні. Під час виконання роботи виявили знання й розуміння основних положень матеріалу з дисципліни. Під час захисті та підготовці презентації продемонстрували поверхневі знання з досліджуваної теми, відповідали неповно, непослідовно, припускаючись не відповідностей у визначенні понять, не вміє переконливо обґрунтувати свою думку. **0-9 балів** – здобувачі вищої освіти виконали понад 50% завдань. Під час виконання роботи припускалися принципових помилок при розв'язанні завдань. Робота оформлена зі значними порушеннями вимог. Необхідна досконала переробка роботи. Під час захисту здобувачі освіти виявили поверхові знання і розуміння основного програмового матеріалу в обсязі, який не дозволяє засвоювати наступний програмний матеріал; не відповідає на основні запитання.	
Усього підсумковий контроль	**2**			**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Некос В.Ю. Вступ до фаху. Екологія та охорона навколишнього середовища: Навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В.М. Каразіна, 2002. 170 с.
2. Некос В. Ю. Введення в спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища». Харків : ХНУ, 2003. 103 с.
3. Франчук Г.М., Ісаєнко В.М. Екологія. Вступ до фаху. Конспект лекцій. Київ : НАУ, 2007. 124 с.
4. Клименко М. О., Петрук В. Г., Петрук Р. В. та ін. Вступ до фаху: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 428 с.
5. Петрук В.Г. Вступ до фаху. Курс лекцій для студентів напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Вінниця : ВНТУ, 2008. 226 с.

Додаткова:

1. Білявський Г. О., Бутченко Л. І., Навроцький В. М. Основи екології: Теорія і практикум. Київ : Лібра, 2002. 352 с.
2. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування. Львів : «Новий Світ-2000», 2004. 248 с.
3. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екології: Підручн. для студ. вищ. навч. зак. Київ : Либідь, 2004. 408 с.
4. Бровдій В. М. Гаца О.О. Закони екології. Навчальний посібник. Київ : Освіта України. 2007. 253 с.
5. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 10 – Природничі науки, спеціальність 101 – Екологія. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2018. 20 с.
6. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 10 – «Природничі науки», спеціальність 101 – «Екологія». Київ : Міністерство освіти і науки України, 2018. 15 с.
7. Концепція екологічної освіти України. *Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України*. 2002. №7. С.3–23.
8. Дубович І.А. Особливості та перспективи екологізації освіти та екологічного виховання населення. Науковий вісник НЛТУ України : збірник наукових праць. Львів, 2006, вип. 16.5. С. 244–248.
9. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / Ред. В. Підліснюк. Київ : Вид-во СПД «Ковальчук», 2005. 88 с.
10. Ващенко О., Свириденко С. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі. *Здоров'я та фізична культура*. 2006. № 8. С. 1–6.
11. Федоренко О.І., Тимочко Т.В., Ткач В.Н. Питання екологічного виховання та освіти населення. *Екологічний вісник*. 2005. №3. С.16–20.

Інформаційні ресурси

1. Концепція екологічної освіти в Україні, затверджена Міністерством освіти і науки України № 13/6-19 від 20.12.2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text
2. Офіційний сайт Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: https://mepr.gov.ua/
3. Екологічні проблеми України. URL: https://karbon-cns.com.ua/uk/ekologiichnii-problemi-ukrayini.html
4. Професійний стандарт «Еколог». URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/421-nakaz_1111.pdf
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: http://www.nbuv.gov.ua/
6. Сайт Наукової бібліотеки ЗНУ. URL: https://library.znu.edu.ua/
7. Адреса дисципліни «Вступ до спеціальності» СЕЗН ЗНУ. URL: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=609

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.
Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних і практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється у формі захисту завдань, що були виконані на пропущеному занятті.
Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності
Усі роботи, що виконуються здобувачами вищої освіти під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857 Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти здійснюється згідно з Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/3647.ukr.html

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2026-2027 н. р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: Тел. (061) 227-12-76.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, можете направити листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.
ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/
ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim
ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): http://sites.znu.edu.ua/confucius